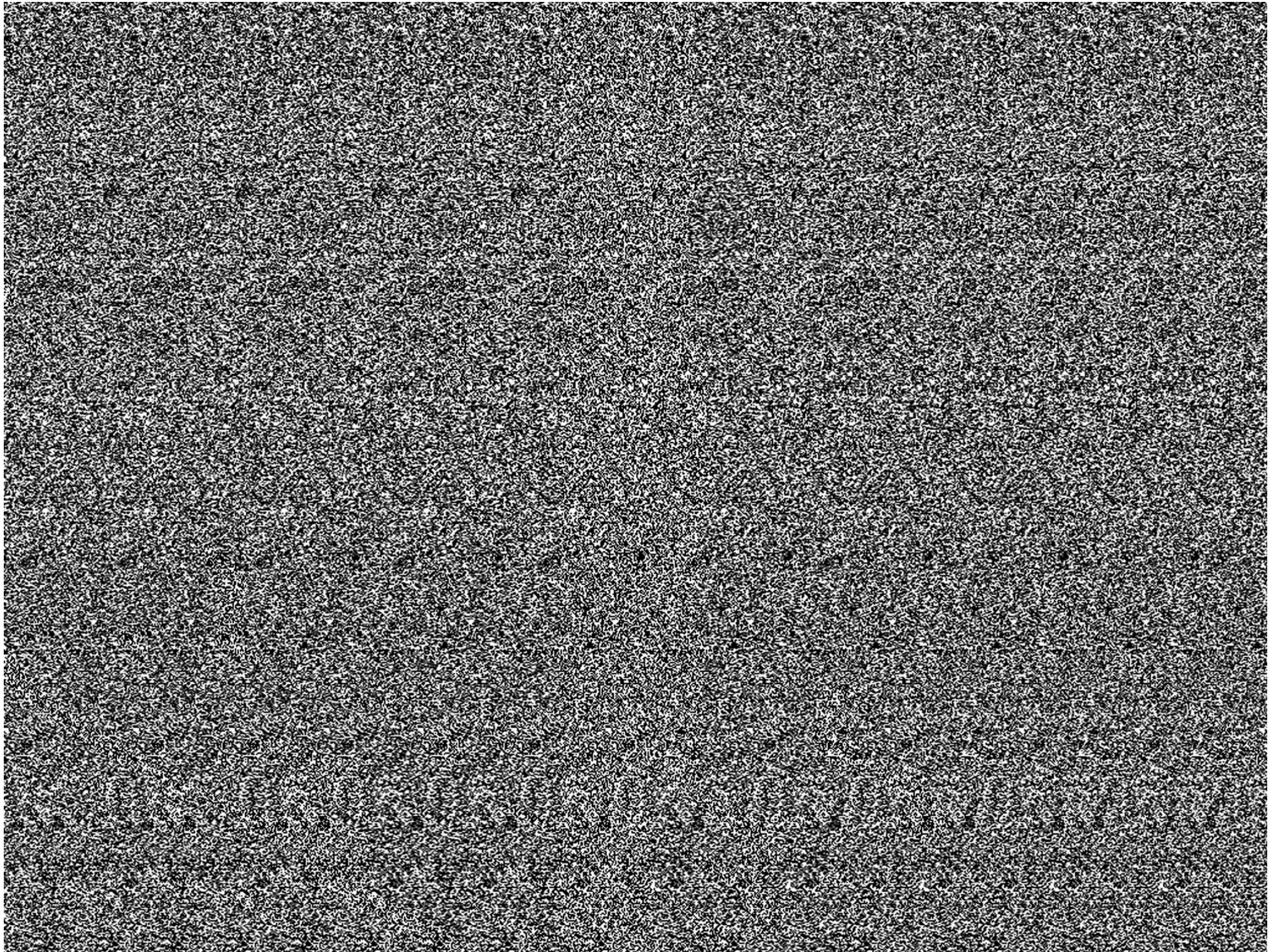

KUNST & FORM

— ugentligt opslag om kunst, design og arkitektur

Cancer og klarsyn

Science-fiction – nu en etableret billedkunstgenre! Kunstnerduoen Kristoffer Ørum & Anders Bojen skaber turbulente transmissioner fra en fremtid, der i bogstaveligste forstand er gået i sort

NY Udstilling af Ferdinand Ahm Krag

En af de store fordele ved gallerierne i Bredgade er, at man som regel kan se udstillingerne fra sin cykel. Oliemalerierne er sat helt frem i de oplyste vinduer, og kunsten kan derfor så nogenlunde begås fra et trafikalt synspunkt. Men lige nu er der grund til at stoppe op i åbningstiden og gå ind. På Galerie Mikael Andersens vægge hænger der en række underligt udseende fladskærme, der bestemt kræver nærmere inspicering.

Skærmene er blevet understyret med en transparent

optisk plade, der får dem til at bule ud og ligne prismatiske krystalkugler. Gennem dette simple men effektive greb bliver jeg – beskueren – sat i scene, som en art clairvoyant, der ser ind i fremtiden.

Vi befinder os på kunstnerparret Kristoffer Ørum & Anders Bojens udstilling *The end of the universe as we know it?* i et accelereret dommedags-scenarie anno ca. år 3000. I en række hypnotiske og turbulente videotransmissioner bebudes en kosmisk revolution udført af en intelligent sort væske, der omtales som en 'cancer i rumtiden'. En mystisk sort substans, der underligt nok sam-

tidig frelser, forløser og forener menneske og materie i ét stort kosmisk overlykkeligt hyperlegeme. En totalitær monisme. Syret? Ja!

Olieret prædiken

Umiddelbart ligner udstillingen et både kritisk og fascineret forsøg på at omfavne de mest aggressive, absurde, men også æstetisk ekspressive helhedsfortællinger, der aktuelt dominerer dele af mediebilledet. Ny-religøse verdensforestillinger, (pseudo) videnskabelige modeller og fundamentalistisk rasen bruges som æstetiske udtryk i en paranoid og karikeret fremtidsfortælling, hvor alting er

både-og. Ondt er godt og godt er ondt. Dysfori er eufori, og undertrykkelse er befrielse.

Det ser alt sammen forbløffende, originalt og særegent ud som billedkunst. Idémæssigt trækkes der dog klare veksler på science-fiction litteraturen. Navnlig synes de fremmedartede og morfogenetiske substanser, der beskrives i Stanislaw Lem *Solaris (et intelligent hav)* og J. G. Ballards *The Crystal World (et mystisk krystalvirus)* at have tjent som inspiration. Men Ørum & Bojen træder alligevel nye stier idet de mere etablerede science-fiction temaer her udfoldes i et installatorisk multifacetteret

værkrum, der også tæller en række objekter og skulpturer. Vi ser eksempelvis en pastelfarvet hob af kropsdele, der hænger ned fra lufttet; et splintret menneske, der er blevet sin egen i tid og rum svævende meteorsværme.

Ørum & Bojen synes også inspireret af en slags 'religiøs ekspressionisme'; et besværgende, intimiderende og rasende 'udtryk', som man kender fra eksempelvis amerikanske tv-torden-prædikanter. Et af videoværkerne er således formet som en stor svævende solskive, der er understøttet af en gigantisk prædikestol. Men her er der ingen præst, for hele verden er to-

talt opløst. Og det er den sorte olie selv, der i pulserende psykedelisk klædedragt messer om en ny tids totalitære frelse.

Sci-fi tendens

The end of the universe as we know it? er i al sin insisterende flertydighed et forvirrende og æstetisk betagende bekendtskab. Udstillingen tydeliggør en igangværende meget interessant science-fiction tendens i samtidskunsten. Videoværker af Ann Lislegaard og Marika Seidler, skulpturelle objekter af Rene Schmidt og Jesper Dahlgaard, tidligere tekst- og installationsarbejder af AVPD,

En besked fra fremtiden: Under et udfald i sendingen af det Internationale Melodi Grandprix 2007 (22:30, d. 11 maj) optog vi på SCETI noget der i første omgang lignede støj. Men ved nærmere analyse har det imidlertid vist sig at det drejer sig om en kodet besked fra fremtiden og på grund af denne specifikke beskeds natur føler vi os nødsaget til at offentliggøre det.

Den følgende tekst er en afskrift af hvad der kunne reddes fra den meget svage lydside:

'... fra hinanden

Vi falder fra hinanden

Vi bliver til millioner af små stykker

Giv slip på din krop - giv slip på din bevidsthed

Nu er vi alle den samme

Vores krop - absorberet i et gigantisk ocean

Luften ændres til et permanent mørke

Evolutionen accelereret i tyve tusinde potens.....'

Det er muligt ved selvsyn at konstatere eksistensen af den skjulte besked i billedet på følgende måde: Hold billedet lodret umiddelbart foran ansigtet og placer din næse midt på billedet således at alt bliver uskarpt. Forsøg at forholde dig fuldstændigt passivt mens du kigger 'gennem' billedet og ikke på det. Lad være med at fokusere, slap helt af. Langsomt fjerner du næsen længere og længere fra billedets overflade indtil det skjulte billede træder tydeligt frem for dig. Så længe du er afslappet og ikke prøver at fokusere vil flere og flere detaljer af menneskehedens fremtid afsløre sig for dig.

Professor Hector Hernandez, leder af SCETI ([<http://www.sceti.org>] www.sceti.org) siden 2001.

Anders Brinchs 'planetariske drukturer' og Jørgen Michaelssens tilbagevendende 'Gynocraft' tegninger kredser alle på forskellige vis omkring sci-fi temaet. Denne tendens kan ses som et utopisk og le-

Science fiction-tendensen adskiller sig klart fra fantasy-tendensen. Den ikke nuttet og kun i ringe grad nostalgisk. Den er i højere grad eksperimentel og tvær-æstetisk. Derfor er den også mere overraskende, radikal, grænse- og effektsøgende

gende forsøg på at overskride vores givne samfundsmæssighed; at trænge ind i nogle nye rum-tidslige strukturer, hvorfra menneske, samfund og videnskab kan blive til genstand for utopisk tænkning. Typisk spidsformuleres bestemte aspekter af vores samtid i og med sådanne bestræbelser. Jvf. Ørum & Bojens karikerede 'religiøse ekspressionisme'. Science fiction-tendensen adskiller sig klart fra fantasy-tendensen. Den ikke nuttet og kun i ringe grad nostalgisk. Den er i højere grad eksperimentel og tvær-æstetisk. Derfor er den også mere overraskende,

radikal, grænse- og effektsøgende.

2.269 timer

Udstillingens mest overraskende, effektsøgende og helt igennem ultracharme-rende værk er en amorf skulptur, hvori vi simpelthen kan studere den mystiske sorte substans, der ellers 'kun' udfoldes i et fiktionelt rum. Inde i den delvist transparente skulptur bevæger en tyk olieret væske sig ved egen kraft! Pludselige glidende og uforudsigelige formdannelser der trods tyngdekraften. Mystisk! Noget mindre skarpt står de gimmick-prægede artefakter og relikvier fra fremtiden: en krystalliseret arm, en udgave af Wallpaper, der omhandler flydende tøj og shopping på Mars og endelig en ret morsom udgave af gratisavisen 24 timer, der er blevet til 2.269 timer!

Kunstnerparret Ørum & Bojen hører absolut til kunstscenens mest egensindige og originale skikkelser. Og selv et kig i krystalkuglen røber intet om, på hvilken planet de lander med deres kunst i fremtiden. Den effektsøgende og radikalt interessante uforudsigelighed hilses velkommen!

kultur@information.dk

■ The end of the universe as we know it? Galerie Mikael Andersen, til d. 2 jun. www.gma.dk

Serie

YDERPUNKTER

■ Yderpunkter er en ny artikelserie i Information. Vi vil hver fjortende dag i de kommende uger præsentere nogle usædvanlige positioner i samtidskunsten. Det kan næppe have unddraget sig nogens opmærksomhed, hvilken 'succes' den danske kunstscene har oplevet de seneste år. Men den danske kunstscene har samtidig udviklet sig i en stadig mere strømlinjet, pæn, forudsigelig og kritikløs retning. Det forhold skygger for, at der i samtidskunsten faktisk findes kvalificerede eksempler på visionær fantasi, kritisk tænkning, dyb kunsthistorisk bevidsthed og effektiv politisk handling. Derfor vil vi lade kunsten og kunstnerne selv komme til orde. Vi har bedt en række kunstnere om at lave kunstværker og refleksioner over kunsten direkte til avisen. Vi lagde ud med billedkunstner og bogmand Christian Vind. Dette indlæg er af kunstnerduoen Kristoffer Ørum og Anders Bojen. Næste Yderpunkt den 11. jun.

■ Yderpunkter' er redigeret af Ferdinand Ahm Krag og Matthias Hvass Borello.

Hvor går kunst-håndværket hen?

'Biennalen for Kunst-håndværk og Design 2007 - ZOOM' er den hidtil største udstilling af sin art og kan ses i Kolding for tiden - fordelt på to museer - Trapholt og Koldinghus. Med mere end 220 udstillede værker er det overvældende. Men spændvidden i udstillingen blotlægger også nogle problemer for dagens kunsthåndværk

BIENNALE

af Thomas Dickson

Siden de ældste tider har man kendt til smukt udformet håndværk. Det var dog først med den engelske Arts and Crafts-bevægelse for omkring 150 år siden, at håndværket fik en selvstændig kunstnerisk status. I dag lever kunsthåndværket i et vanskeligt område mellem fri billedkunst og industrielt design.

På den ene side har faget store kunstneriske ambitioner, og på den anden side skal resultatet helst ende som unikke genstande - enten som brugsgenstande eller som noget, der har karakter af pyntegenstande og udsmykning. Men det ligger i ordet, at der er tale om håndværk, og at kunsthåndværkeren selv udfører alt arbejdet i skabelsesprocessen.

I kunstens verden rangerer kunsthåndværket dog ikke højt i det faglige hierarki, hvilket bl.a. afspejler sig i, hvad kunsthåndværk kan sælges for sammenlignet med anden kunst. Og de mange billige industrivarer i en relativ høj kvalitet, gør det heller ikke nemmere at afsætte håndarbejde. Resultatet er, at kunsthåndværkere ifølge undersøgelser af de kreative brancher har nogle af de laveste indkomster i Danmark, nogle tjener mindre end dagpengene.

Det er blandt andet i dette lys, at man kunne vælge at se Biennalen i Kolding. Arrangøren er foreningen Danske Kunsthåndværkere, som har allieret sig med Trapholt og Koldinghus, der i øvrigt ligger ca. fem km fra hinanden, for at realisere det store projekt. Og det må være en kraftanstrengelse for den forholdsvis lille og fattige forening hvert andet år at tage dette initiativ.

I modsætning til tidligere biennaler, hvor der næsten udelukkede blev vist kunsthåndværk, så har komiteen bag, og de to kuratorer - kunsthistorikeren Lars Dyb-

dahl og keramikeren Ole Jensen - i år valgt at lade design få en stor plads. Og i stedet for at opdele udstillingen i forskellige faglige kategorier, såsom keramik, tekstil, smykker m.m. så har man valgt at lave 10 brugsmæssige kategorier: Hjemlighed, visualitet, materialitet, historiefortælling, kroppen, m.fl.

Kommunikationen halter

Resultatet er, at især den forudsætningsløse tilskuer kan have svært ved at overskue præsentationen af de mere end 220 værker og helt forstå sammenhængen. Opstillingen er sine steder ret flot, men andre steder for rodet og sammenpresset. Især de grafiske designs på Trapholt har fået en noget stedmoderlig behandling, f.eks. er nogle af Finn Nygaards flotte plakater placeret 3-4 meter over gulvet i en smal gang.

Det virker som om, at man fra arrangørernes side har ville for meget. En strammere kuratering kunne have bragt udstillingen ned i en overskuelig størrelse, så det hele også kunne være samlet på kun ét sted. Til biennalen er den ene halvdel af arbejderne udvalgt gennem censur og den anden er indbudt, men det fremgår ingen steder, heller ikke i det flotte katalog, hvilke ting, der er udvalgt på hvilken måde.

En stor del af projekterne er flotte og smukke, andre interessante, mens visse er direkte ligegyldige. Blandt det mere klassiske håndværk finder man flotte glasvaser af Line Gottfred Petersen med et særegent rillet mønster i overfladen og Tyge Axel Holms smukt mønstrede drejede træskåle. Også Louise Sass har trykt nogle dejlige sribede stofbaner i kraftige og støvede farver.

Mindre klassisk måske, men til gengæld interessant er 4-5 brillestel i træ af Dennis Marquart og Anders Egelund, og den grafiske tegnestue, Spild af Tid's, plakater er forfriskende bud på en fornyelse af folkeoplysende information. Guldsmiden Kim Bucks lille smykke *Tro, Håb og Kærlighed* der inkorporerer korset, davidsstjernen og halvmånen er også et hit, samt et lille hip til tidens religionsdebat.

Det er i yderkanterne af fagligheden at det bliver problematisk. Når kunsthåndværket bliver til forvredne lerkulper (nogle sågar lavet med bind for øjnene) og ironiske amagerhylder, så bliver det svært at tage alvorligt. Og

når værkerne prætenderer at ville være fri kunst, så holder det ikke standarden. Kunsthåndværket står stærkest, når det relaterer sig til menneskers liv og levned på en meningsfuld måde - som smykker og tøj der kan bæres, møbler der kan bruges og plakater med et budskab.

Ud fra kunsthåndværkets egne præmisser, giver det heller ikke mening at medtage masseproduceret design, som man har gjort i Kolding i år. Et aggregat til fordring af grise, eller et industrielt fremstillet skilteprogram kan være fremragende design, men koblingen til håndværket mangler.

I princippet er der overlappende zoner mellem håndværk og design, møbelområdet er et af dem. Men her har man valgt at medtage en del projekter, der slet ikke kan siges at ligge i en sådan gråzone, men som falder langt uden for feltet.

Holder bukserne?

Biennalen for Kunsthåndværk og Design 2007 forsøger at vise en helt enorm spændvidde, fra installationskunst og malerier i den ene ende af skalaen, til emballager og industrielt design i den anden ende.

Spørgsmålet er om bukserne kan holde til at skræve så vidt? Kunsthåndværket har, i en tid med konkurrence fra andre typer formgivning, snarere brug for at redefinere fagligheden og genopfinde sig selv i en moderne kontekst, frem for at udviske fagets konturer yderligere.

kultur@information.dk

■ Biennalen for Kunsthåndværk og Design 2007. Trapholt og Koldinghus til 29. juli

Fakta

På Biennalen for Kunsthåndværk og Design 2007 blev der uddelt to biennalepriser på hver 100.000 kr. Den ene gik til Komplot Design for stolen 'Nobody', lavet ved at formpresse en polymerfibernåtte fremstillet af brugte sodavandsflasker. Stolen er selvbærende, let og stabilbar og altså fremstillet af 100 pct. genanvendelige materialer. Den anden biennalepris gik ædelmetalforgiver Karen Fly Melander, som har lavet utraditionelt bestik ved at skære stykker af en Margretheskål, og bearbejde dem til en serie håndlavede gaffler, skeer og andet ta'tøj.